

Smärre artiklar

I.

Skatteören

År 1958 genomfördes bl a den reformen att beskattningsbar inkomst för fysisk person, oskift dödsbo och familjestiftelse skall angivas i hela hundratal kronor, på så sätt att överskjutande belopp som inte uppgår till helt hundratal kronor bortfaller. Reformen tillkom för att underlätta debiteringen men den sagda regeln innebär givetvis också en viss skattelättnad för dem som får sin beskattningsbara inkomst reducerad och det totala skattebortfallet genom reformen blev ganska betydande.

Skattedebiteringen sker nu i Stockholm helt medelst ADB i vad gäller fysiska personer och dödsbon och nästa år utvidgas med säkerhet förfarandet till att omfatta alla skattskyldiga och vi kan räkna med att före 60-talets utgång debiteringen i hela landet sker maskinellt. Det blir då inte av samma betydelse att ha grundtalen angivna i jämna hundratal kronor men det föreligger det oaktat skäl att ta ytterligare steg på den avrundningsväg man slagit in på.

Den nu gällande avrundningsregeln leder till att i underlaget enligt A-längden för debitering av kommunal inkomstskatt i regel inte ingår skatteören. Detta kan emellertid bli och blir ofta fallet i fråga om utbor som har inkomst i flera församlingar i en kommun. Inbo i kommun med flera församlingar, skall enligt 60 § KL beskattas i den församling där han är mantalsskriven för hela den inkomst,

som enligt bestämmelserna om beskattningsort skall beskattas i kommunen. Men när denna förträffliga nyhet infördes gjordes den tyvärr inte tillämplig på utbo. För sådan, liksom för juridisk person, skall vid taxeringen angivas hur stor del av den beskattningsbara inkomsten som belöper å varje församling enligt bestämmelserna om beskattningsort i 56—59 §§ KL. Innan sådan fördelning sker skall dock om i den skattskyldiges taxerade inkomst ingår garantibelopp för fastighet, så stor del av den beskattningsbara inkomsten, som motsvarar garantibeloppet, tillföras den församling där fastigheten är belägen.

Det uppdelningsförfarande som sålunda stadgats vållar taxerare och lokal skattemyndighet i Stockholm med sitt förhållandevis stora antal utbor och sina många församlingar en inte ringa möda. Även sedan ADB kommit till användning. Taxering av den skattskyldiges hela inkomst skall enligt 28 § TK verkställas inom ett och samma taxeringsdistrikt (som av den lokala skattemyndigheten bestämmas). Den därvid framkomna beskattningsbara inkomsten skall jämlikt 50 § 3 mom. KL avrundas enligt huvudregeln, men när den sedan fördelas på de olika församlingarna inträder ingen ny avrundningsregel. Enligt 60 § KL skall angivas "huru stor del av den beskattningsbara inkomsten som belöper å varje församling" och i 28 § TK heter det att "genom anteckning å deklarationen eller därvid fogad bilaga (skola) angivas de

delbelopp av den beskattningsbara inkomsten som belöpa å de olika församlingarna — — — ävensom efter vilka grunder fördelningen skett”. Det sägs ingenting om avrundning även vid denna operation och förty blir den beskattningsbara inkomsten uppspräckt på belopp i jämna tiotal kronor.

Hur uppdelningen på församlingarna skall ske är för övrigt inte alltid alldeles givet. Första taxeringsintendenten i Stockholm konstaterar i sin huvudpromemoria till taxerarna, att för det fall att den taxerade inkomsten endast utgör en summa av två eller flera garantibelopp, finns inga föreskrifter hur fördelningen skall ske. En proportionering efter taxeringsvärdena (eller efter garantibeloppen) vore naturlig, heter det. Emellertid rekommenderas ur förenklingsynpunkt i stället att den del av taxeringen, som belöper å den församling, där taxering sker, reduceras med så stort belopp, att slutsumman uppgår till jämnt hundratal kronor.

Uppdelningen på församlingar är givetvis en åtgärd för att få så korrekt underlag som möjligt för församlingsskatten (som termen är enligt den nya församlingsslagen), men också den kommunala inkomstskatten debiteras på grundval av delbeloppen. När det *totala* skatteunderlaget för kommunen anges innefattar det inga skatteören, men om detta skatteunderlag (det ”borgerliga” skatteunderlaget) redovisas per församling kommer skatteören till synes, vilket kan verka förbryllande.

Att utbo inte likställdes med inbo vid den ändring av 60 § KL som vidtogs år 1954 berodde väl närmast på ett missöde. Det ”torde icke vara mycket att vinna med en bestämmelse att utanför kommunen boende, vilka har inkomst i flera för-

samlingar i kommunen, skulle beskattas allenast i en av dessa församlingar”, uttalade departementschefen i prop. 79/1954. ”En sådan bestämmelse skulle nämligen, om den göres tillämplig allenast å fysiska personer få föga praktisk betydelse”, fortsatte statsrådet.

Detta äger inte sin riktighet beträffande Stockholm, vilket jag förut framhållit. Det vore till avsevärd lättnad i debiteringsarbetet om utbor (fysiska personer och dödsbon) likställdes med motsvarande inbor, varvid huvudinkomsten synes böra få bli avgörande för församlingsvalet. Detta skulle skänka stora arbetsmässiga fördelar utan att medföra skatteunderlagsmässiga eller andra nackdelar.

En annan utväg är att föreskriva rundning av varje delbelopp till helt hundratal kronor och då självfallet ingen rundning av det gemensamma beskattningsbara beloppet utan fördelning av det taxerade beloppet och därefter rundning. Vill man, kan man då stadga rundning ömsevis nedåt och uppåt. Tillgriper man denna metod skulle utan skatteunderlagsbortfall rundning till hela hundratal kunna tillämpas även beträffande juridiska personer. Ty där är väl fortfarande förutsättningar inte för handen för att tillämpa samma system som för fysiska inbor. Jag skall emellertid ånyo låta undersöka vad det för församlingarna i Stockholm skulle betyda om så skedde. Men i fråga om fysiska utbor behöver man som sagt inte ha några betänkligheter av den arten.

Om fysiska utbor likställdes med fysiska inbor och om med avseende å juridiska personer i vart fall en reform av ovan angivet innehåll genomföres skulle man, såvitt jag förstår, kunna genomgående slopa begreppet skatteören; några sådana skulle aldrig uppstå om *varje* be-

skattningsbar inkomst slutar med två nol-lor. En speciell fråga i det hänseendet återstår emellertid att upptaga till granskning, nämligen frågan om redovisning av skatteunderlaget till församlingarna.

När församling av statsverket erhåller den församlingsskatt som tillkommer den skall (självfallet) reducering ske med belopp som svarar mot vad som bortfaller genom den skattelindring som skattskyldiga, vilka icke tillhör svenska kyrkan, äger åtnjuta. Motsvarande reducering av förskottet bör äga rum även om detta inte uttryckligen stadgas; församlingarna skulle eljest i onödan kunna missräkna sig på skatteintäkterna. Vid fastställandet av det skatteunderlag som skall läggas till grund för bestämmandet av församlingens fordran på statsverket måste i överensstämmelse med vad nu sagts de i det borgerliga skatteunderlaget ingående belopp som hänför sig till personer som utträtt ur svenska kyrkan reduceras med fyrtio procent. Om man inte här har en regel om att redovisning av skatteunderlagsbeloppen skall ske i hela skattekronor kommer det, trots alla avrundningsregler beträffande den beskattningsbara inkomsten, att ingå skatteören i underlagsbeloppen. Men det bör inte möta några svårigheter att här införa den praktiska förbättring av redovisningsförfarandet som nyss förordats.

Nils Gottliebsson.

II.

Summarisk skatteredovisning när debetsedel inte lämnats

Arbetsgivare som tillämpar summarisk skatteredovisning skall enligt 23 § UK årligen till skatteavdelningen vid postkontoret i residensstaden lämna uppgift om nummer å preliminärdebetsedel för ar-

betstagare beträffande vilken sådan redovisning sker. Uppgiftsskyldigheten bör, heter det i fortsättningen, fullgöras sålunda, att en från varje debetsedel avskild skatteanvisning tillställs skatteavdelningen, varvid å anvisningen skall ha antecknats "summarisk skatteredovisning" samt arbetsgivarens namn eller redovisningsnummer. Anvisningar för arbetstagare som var anställda hos arbetsgivaren vid årets början eller som anställda under januari eller februari månader skall insändas senast den 18 mars och anvisningar för därefter anställda arbetstagare senast den 18 i den efter anställningens början följande månad, varunder uppbördstermin infaller.

Uppgiftsskyldigheten bör fullgöras på ovan angivna sätt och uppenbarligen kan alltså andra sätt ifrågakomma. Så är fallet beträffande Stockholms stad med avseende å de centralt genom kammarkontoret avlönade arbetstagarna. Anvisningar insändas inte utan endast en förteckning över dem som omfattas av den summariska redovisningen.

I vad gäller redovisningen av skatten stadgas i 53 § UF att arbetsgivaren skall insända (allenast) en skatteanvisning på vilken upptagits sammanlagda beloppet av de för arbetstagaren gjorda skatteavdragen. Emellertid framgår av 22 § UK att redovisning med förteckningar kan få tillämpas även vid summarisk skatteredovisning.

Med den ordning som här skildras kommer skatteanvisningarna icke alls till användning och förutsättning finns alltså för att tillämpa summarisk redovisning även för arbetstagare som inte inlämnat debetsedel om uppgift om debetsedelsnumret på annat sätt kan erhållas. Sedan kammarkontoret till uppbördverket an-